

20. KORUPCJA W SŁUŻBIE ZDROWIA

Wprowadzenie

Zagadnienia:

GOSPODARKA	dobra i usługi publiczne
ETYKA	uczciwość
OBYWATELSKOŚĆ	dobro prywatne a dobro publiczne, konflikt interesów, łapówka, korupcja

<https://youtu.be/cwAY3kIWZ54>

★ Obejrzyj powyższy filmik i przedyskutuj:

1. Czy zgadzasz się z opinią, że jeżeli nie pójdziesz do lekarza prywatnie, on nie pomoże ci w ramach publicznej służby zdrowia?
2. Jak myślisz, czy wręczanie łapówek jest powszechne w Polsce? (jeśli odpowiedzi będą pozytywne, to warto poprosić o uzasadnienie);
3. Czy dawanie prezentów, w ramach podziękowania za wykonaną usługę, jest łapówką?
4. Czy wykonywanie usługi dla lekarza, a w zamian prośenie go o usługę, będzie przekupstwem? Czy sytuacja na filmie, w której osoba nie pobiera opłat za naprawę samochodu lekarza, prosząc w zamian za przysługę wpisuje się w działanie nieuczciwe i nielegalne? Czy zachowanie lekarza może szkodzić jego interesom?
5. Jeśli zmiana terminu operacji – jak na filmie – nie wiązałaby się z ponoszeniem szkody przez innego pacjenta np. jego data operacji nie zostałaby opóźniona, czy to też jest korupcja?
6. Czy kiedykolwiek ty lub ktoś z twoich bliskich zapłacił dodatkowo lekarzowi, urzędnikowi a może nauczycielowi w zamian za usługę, która była dostępna ze środków publicznych?
7. Jakie twoim zdaniem mogą być społeczne i ekonomiczne skutki korupcji?

★ Efekty uczenia się

UCZEŃ:

wie, czym jest korupcja, potrafi przywołać przykłady

potrafi wskazać przyczyny korupcji i omówić je z perspektywy różnych podmiotów

rozumie negatywne konsekwencje korupcji zarówno na poziomie jednostki, jak i całego społeczeństwa

potrafi rozpoznać sytuacje, w których doszło do korupcji

wie, jakie działania antykorupcyjne można podjąć na poziomie mikro- i makrosocječnym

Lekcję opracowała dr hab. Daria Hejwosz-Gromkowska

Definicje

DOBRA I USŁUGI PUBLICZNE – dobra charakteryzujące się brakiem możliwości wyłączenia ich z konsumpcji, jednocześnie nie konkurują one w konsumpcji. Dostawca nie może legalnie zapobiec używaniu usługi i dobra przez innych, a ich konsumpcja przez jedną osobę nie pozbawia innych osób możliwości konsumpcji (np. pokaz sztucznych ogni, odbieranie sygnału radiowego lub TV)

UCZCIWOŚĆ – cecha charakteru, ale także rodzaj postępowania w konkretnej sytuacji. Cecha ta pozwala na wywiązywanie się z danego słowa oraz na przestrzeganiu zasad i norm społecznych, nawet w sytuacjach, gdy inni tego nie widzą lub nie oczekują

KORUPCJA – nadużywanie stanowiska (zwłaszcza publicznego) w celu uzyskania prywatnych korzyści. Poziom korupcji może być bardzo różny (od skorumpowania rządu, przedstawicieli władz, a na niewielką skalę także w przypadku wykorzystywania wpływu lub faworyzowania w celu wyświadczenia lub oddania przysługi)

INTERES PRYWATNY, INDYWIDUALNY – kategoria pojawiająca się często w mowie potocznej, natomiast na gruncie nauk prawnych występuje rzadziej. Interes indywidualny może być rozumiany w kategoriach korzyści, jakie uzyska jednostka dla siebie. W obręb interesu prywatnego wchodzi wartości chronione interesem majątkowym, związane ze sferą wolności i praw osobistych

INTERES PUBLICZNY – w naukach prawnych stanowi tzw. klauzulę generalną, a zatem kategorię niedookreśloną, pozwalającą na elastyczne formułowanie prawa. W naukach prawnych działania organów administracji publicznej i samorządowej powinny uwzględniać zarówno interes publiczny, jak i indywidualny

INTERES PUBLICZNY A PRYWATNY – nie może dochodzić do sprzeczności interesów. W obecnym paradygmacie nie istnieje wyższość interesu publicznego nad prywatnym

ŁAPÓWKA – potoczne określenie oznaczające korzyść, najczęściej finansową, wręczaną osobie lub grupie osób, w celu osiągnięcia określonego celu, najczęściej z pominięciem standardowych procedur

Zadania

- **ZADANIE 1**

★ Zapoznaj się ze statystykami i opiniami na temat korupcji w polskim systemie ochrony zdrowia. Przyporządkuj fakty do kategorii: przyczyna – skutek – rozwiązanie.

- **Znajdź również inne dane na temat korupcji w systemie zdrowia. Zobacz, jakie zmiany zachodzą, zastanów się i omów tendencje tych zmian.**

★ WSKAZÓWKA: Wydrukuj karty i rozdaj uczniom, aby mogli je sobie dowolnie układać

- Istnieją różne możliwości tego, co jest uznane za przyczynę, skutek i rozwiązanie. Daj uczniom swobodę, aby mogli uzasadnić a nawet skonfrontować swoje stanowisko.

KORUPCJA W SYSTEMIE ZDROWIA

Według badań Eurobarometru z października 2013 na łapówki dla lekarzy finansowanych z NFZ w celu m.in. ominięcia kolejki oczekujących lub lepszej obsługi w 2011 polskie gospodarstwo domowe wydało średnio 311 zł.

Źródło: Eurobarometr

Według statystyk w postępowaniach korupcyjnych prowadzonych w Polsce w 2009 r. wśród osób zatrudnionych na kierowniczych stanowiskach podejrzanych i oskarżonych o przestępstwa korupcyjne w szpitalach, innych podmiotach leczniczych, bądź instytucjach medycznych znalazło się 2417 osób oraz 33 osoby z centrali i oddziałów regionalnych Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ).

Źródło: Suwaj P.J. (2011) *Etyka i świadomość zagrożeń korupcyjnych*. Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa, str. 80.

Wśród cech charakteru, które powinien posiadać lekarz, aby zachować odporność na pokusę korupcji, powinny znajdować się: powściągliwość wobec korzyści korupcyjnych, intelektualna uczciwość i roztropność, odwaga i asertywność (dotyczące badań naukowych i kontaktów z przemysłem medycznym), poczucie sprawiedliwości i empatia w stosunku do pacjentów.

Źródło: M. Kolwitz, J. Gąsiorowski (2014) "Zagrożenia korupcyjne w relacjach między lekarzem a pacjentem", [w:] *Annales Academiae Medicae Stetinensis Roczniki Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie*, 60(1), str. 134–139.

Osoba, która wręczyła łapówkę może jednak uniknąć odpowiedzialności karnej jeśli zawiadomi o okolicznościach zdarzenia organa ścigania (Policję, Prokuraturę lub Centralne Biuro Antykorupcyjne). Zawiadomienie o przestępstwie korupcji jest społecznym obowiązkiem każdego z nas. W interesie każdego uczestnika systemu opieki zdrowotnej jest, by korupcja zniknęła z naszego życia, dlatego powinniśmy podejmować działania zmierzające do jej ograniczenia.

Źródło: Ministerstwo Zdrowia

Gdy 1apówkarstwo w opinii publicznej coraz wyraźniej zaczęło być postrzegane jako zjawisko naganne, ta zamożniejsza i bardziej mobilna grupa ubezpieczonych zaczęła domagać się prywatyzacji ochrony zdrowia i wprowadzenia prywatnych ubezpieczeń.

Źródło: S. Golinowska "Opłaty nieformalne w ochronie zdrowia. Perspektywa i doświadczenia polskie", [w:] *Zeszyty Naukowe Ochrony Zdrowia. Zdrowie Publiczne i Zarządzanie.*

Gdy 1apówkarstwo w opinii publicznej coraz wyraźniej zaczęło być postrzegane jako zjawisko naganne, ta zamożniejsza i bardziej mobilna grupa ubezpieczonych zaczęła domagać się prywatyzacji ochrony zdrowia i wprowadzenia prywatnych ubezpieczeń.

Źródło: S. Golinowska "Opłaty nieformalne w ochronie zdrowia. Perspektywa i doświadczenia polskie", [w:] *Zeszyty Naukowe Ochrony Zdrowia. Zdrowie Publiczne i Zarządzanie.*

Brak regulacji prawnych umożliwiających nadzór nad wywozem leków z Polski do państw trzecich, a tym samym brak skutecznego przeciwdziałania temu procederowi, stwarza zagrożenie dla interesów ekonomicznych państwa. (...). Zagrożenie korupcją i niegospodarnością występować może także na styku działalności lekarzy, aptekarzy i hurtowników. Polega ono na wykupywaniu – na podstawie fałszywych bądź bezpodstawnie wydanych recept – leków z aptek, a następnie ich wywozie za granicę, co wiąże się z nieuzasadnionymi wydatkami na refundację, a tym samym stratami budżetu państwa.

Źródło: <http://wartowiedziec.pl/polityka-zdrowotna/13951-ochrona-zdrowia-a-zagroenia-korupcyjne>

82 procent Polaków uważa, że korupcja wśród lekarzy to duży problem. Ludzie zdają sobie sprawę, że dawanie łapówek lekarzom jest etycznie naganne, to robią to, bo walczą o życie swoje lub bliskich.

Źródło: <https://www.newsweek.pl/polska/korupcja-w-sluzbie-zdrowia-dlaczego-lekarze-biora-lapowki-newsweek/6sdveww>

Lekarz wykazuje w dokumentacji medycznej dane niezgodne ze stanem zdrowia pacjenta w celu otrzymania (wyłudzenia) przez tego pacjenta renty od ZUS-u (lub KRUS-u), za co lekarz uzyskuje nienależne korzyści majątkowe od pacjenta.

Kontrowersje budzi w Polsce, niespotykane raczej w krajach Europy Zachodniej zjawisko wręczania tzw. dowodów wdzięczności w zamian za opiekę medyczną. O ile zwolennicy obdarowywania pracowników służby zdrowia kwiatami lub prezentami, będącymi wyrazem podziękowania za leczenie lub opiekę traktują takie postępowanie jako coś naturalnego – zwykły przejaw ludzkiej wdzięczności, a nawet jako element tradycji, o tyle przeciwnicy takich zwyczajów obawiają się ograniczeń w dostępie do leczenia tych, którzy z różnych powodów nie wręczają tzw. dowodów wdzięczności i uznają tego typu zachowania pacjentów za korupcyjne. (...) Łącznie do wręczania jakichkolwiek „dowodów wdzięczności” po leczeniu przyznało się 30% spośród tych, którzy mieli styczność ze służbą zdrowia, co stanowi 27 % ogółu badanych. Nieco więcej kontrowersji budzą tzw. dowody wdzięczności wręczane lekarzom przed lub w trakcie leczenia. Jak się jednak okazuje, tego typu zwyczaje nie są dużo mniej popularne niż materialna wdzięczność po leczeniu, a w przypadku „darów” pieniężnych – nawet częstsze. Łącznie do dawania jakichkolwiek „dowodów wdzięczności” przed lub w trakcie leczenia przyznało się 21% tych, którzy mieli styczność ze służbą zdrowia, co stanowi 18% ogółu badanych.

Źródło:

<http://www.oil.org.pl/xml/oil/oil72/gazeta/numery/n2007/n200704/n20070406>

O tym, że korupcji jest u nas coraz mniej, świadczy też ranking Transparency International. Dziesięć lat temu byliśmy na 61. miejscu. Teraz awansowaliśmy na 29. Na pierwszym miejscu są ex aequo Dania i Nowa Zelandia, a potem pozostałe kraje skandynawskie. Wcisnęła się między nie tylko Szwajcaria. Zapewne w żadnym z tych krajów nie każe się chorym czekać pół roku na rezonans.

Źródło: <https://wyborcza.pl/TylkoZdrowie/7,137474,22298012,haslo-korupcja-szkodzi-zdrowiu-rozsmiesza-nie-korupcja-ale.html>

Badania wykazały również wzrost antykorupcyjnych inicjatyw związków firm działających w sektorze ochrony zdrowia. Dzięki nim, coraz bardziej powszechne stają się wdrażanie kodeksów etycznych, procedur antykorupcyjnych oraz systemów compliance zarówno w podmiotach publicznych jak i prywatnych.

Źródło: Komisja Europejska 2017

Zdaniem Polaków, według badań CBOS z 2017 roku, korupcja występuje najczęściej wśród polityków (tak twierdzi 48% badanych) oraz w służbie zdrowia (38% wskazań).

Źródło: CBOS (2017)

Podaj możliwe powody przekupienia/ wręczenia łapówki lekarzowi:

- chęć szybszego uzyskania usług (tzw. przeskoczenie kolejki);
- chęć otrzymania wysokiej jakości usług;
- chęć uzyskania nienależnego świadczenia (np. renty, emerytury);
- chęć uzyskania nieprawdziwej opinii lekarskiej (np. w celu odroczenia służby wojskowej);
- przekonanie, że i tak wszyscy to robią, nie jestem wyjątkiem;
- szczerą chęć podziękowania;
- uzyskanie troskliwej opieki;
- uzyskanie nieprawdziwego poświadczenia niezdolności do pracy (L4).

Podaj możliwe przyczyny przyjęcia łapówki:

- zbyt niskie wynagrodzenie;
- przyzwolenie w środowisku;
- przeświadczenie o niskiej szkodliwości czynu;
- trudno było odmówić pacjentowi (wsadził kopertę do kieszeni);
- brak poczucia, że robi się coś złego.

Wskaż możliwe konsekwencje korupcji w służbie zdrowia:

- ogranicza dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej;
- powoduje zakłócenia w systemie kolejkowym, gdyż wręczenie łapówki często prowadzi do przyspieszenia uzyskania porady lekarskiej bądź zabiegu medycznego;
- naraża cały system na straty finansowe;
- powoduje, że pacjent płaci podwójnie za świadczenia, które przysługują mu bezpłatnie z tytułu opłaconego ubezpieczenia zdrowotnego;
- podważa zaufanie do uczciwych członków personelu medycznego.

Wskaż możliwe działania antykorupcyjne w systemie ochrony zdrowia:

- odpowiednie kształcenie i przygotowanie przyszłej kadry medycznej;
- działania punitywne (wykrywalność, działania służb, nieuchronność kary);
- szkolenia personelu medycznego;
- wdrażanie kodeksów etycznych i zasad postępowania;

- edukacja społeczeństwa o negatywnych konsekwencjach korupcji;
- właściwe zarządzanie funduszami i personelem, odpowiednia alokacja funduszy, wprowadzenie konkurencji między ubezpieczycielami;
- wprowadzenie możliwości prowadzenia usług komercyjnych w placówkach publicznych.

- **ZADANIE 2**

★ Prawda czy mit? Uzasadnij

Wręczenie łapówki lekarzowi poprawi jakość świadczonych przez niego usług

MIT: Praca lekarza podlega ścisłym regułom. Lekarze muszą przestrzegać standardów i procedur medycznych, a także wytycznych prawa. Lekarz leczy w oparciu o swoją wiedzę, doświadczenie, procedury, a nie o dodatkową nagrodę. Przyjęcie łapówki przez lekarza jest przestępstwem, o wysokiej społecznej szkodliwości. Oczywiście sytuacje bywają różne, czasem pacjent chce się po prostu odwdziaczyć za okazaną troskę, jednak należy pamiętać, że lekarz otrzymuje wynagrodzenie za swoją pracę i nie potrzebuje dodatkowych czynników motywacyjnych.

Materiały zostały opracowane w ramach projektu Nauka Obywatela, realizowanego przez Fundację Liberté! we współpracy z Lithuanian Free Market Institute w ramach programu Erasmus+ i przy wsparciu Atlas Network. Pełny zestaw materiałów dostępny jest na stronie: <https://naukaobywatela.pl/>

Kolejki do świadczeń medycznych (np. zabiegów) sprzyjają korupcji

PRAWDA: W Polsce jest za mała podaż (za mało świadczy się usług na konkretne zabiegi, np. z powodu braku kadry) w stosunku do zbyt dużego popytu (np. z powodu starzejącej się populacji). Tam gdzie są kolejki, powstaje korupcja i korzystanie z przywilejów.

Polska służba zdrowia

tutaj żadne wsparcie nie pomoże...

W Polsce skala korupcji jest jedną z najwyższych w Europie

MIT: W czasach transformacji ustrojowej na pewno byliśmy w czołówce, jednak – jak pokazują chociażby badania przeprowadzone przez Komisję Europejską w latach 2012 i 2017 – widać, że jej poziom spada. Jedną z przyczyn to działania prewencyjne (szkolenia, wprowadzanie kodeksów etycznych) oraz punitatywne (kary pozbawienia wolności, wykrywalność). Obecnie największym wyzwaniem stojącym przed systemem zdrowia są m.in.: braki kadrowe (lekarze i pielęgniarki), niskie wydatki na służbę zdrowia oraz nieefektywne zarządzanie placówkami medycznymi.

Materiały zostały opracowane w ramach projektu Nauka Obywatela, realizowanego przez Fundację Liberté! we współpracy z Lithuanian Free Market Institute w ramach programu Erasmus+ i przy wsparciu Atlas Network. Pełny zestaw materiałów dostępny jest na stronie: <https://naukaobywatela.pl/>

• **ZADANIE 3**

★ Zapoznaj się z poniższymi opisami sytuacji i oceń, czy naruszono w nich interes publiczny? Dlaczego? Jakie mogą być tego konsekwencje?

Przykład 1:

Aleksandra jest właścicielką kliniki stomatologicznej, świadczącej usługi komercyjne. Firma produkująca sprzęt medyczny zaproponowała jej pokrycie kosztów udziału w konferencji naukowej na Hawajach, na której zostanie zaprezentowany najnowszy sprzęt dla stomatologów. Firma pokrywa również koszty podróży i zakwaterowania. Czy interes publiczny został naruszony?

***NIE:** Udział w konferencji nie oznacza konieczności zakupu sprzętu. Poza tym, na takiej konferencji może zobaczyć najnowszy sprzęt i rozważyć jego ewentualne nabycie. Przy okazji będzie brać udział w wydarzeniu naukowym, na co zapewne nie byłoby jej stać z własnych środków. Dodatkowo, uczestnictwo w konferencji może podnieść jej kompetencje, co może przełożyć się na jakość usług świadczonych przez klinikę. Poza tym, klinika Aleksandry jest jedną z wielu klinik świadczącą usługi stomatologiczne, więc pacjenci mogą skorzystać z oferty innej placówki.*

Przykład 2:

Znany ginekolog w czasie swojego dyżuru w szpitalu publicznym przyjmuje także swoje 'prywatne' pacjentki, korzystając ze sprzętu szpitalnego. Za taką usługę pobiera opłatę w wysokości 250 pln.

TAK: *Lekarz otrzymuje dodatkowe wynagrodzenie w godzinach pracy świadczonej na rzecz pracodawcy, a jeśli to jest szpital publiczny, to wynagrodzenie otrzymuje ze środków publicznych. Ponadto, korzysta ze sprzętu zakupionego również ze środków publicznych, a czyni to do celów prywatnych, czerpiąc z tego korzyści prywatne. Nie partycypuje z tych środków w konserwacji i eksploatacji sprzętu. Dodatkowo, w czasie swojego dyżuru nie wykonuje powierzonej mu pracy przez pracodawcę, gdyż realizuje dodatkowe zadania, z których czerpie korzyści prywatne.*

Przykład 3:

Minister zdrowia podpisał rozporządzenie, w którym dopuszcza się do obiegu jeden z leków przeciwbólowych bez recepty (OTC) na stacjach benzynowych. Jego syn jest członkiem rady nadzorczej koncernu farmaceutycznego, który produkuje ten lek. Czy interes publiczny został naruszony?

TAK: *Minister nie powinien wydawać takiego rozporządzenia, bowiem przynosi to prywatne korzyści członkom jego rodziny. Dodatkowo, lek innej firmy nie uzyskał podobnej zgody na wejście do obiegu publicznego, co powoduje naruszenie zasad konkurencji.*

Przykład 4:

Znany profesor pozyskał grant na badania naukowe, które przeprowadza wśród swoich pacjentów w szpitalu klinicznym. Dzięki grantowi on i jego zespół otrzymują dodatkowe wynagrodzenie. Czy został naruszony interes publiczny?

***NIE:** Jeśli badania zostają przeprowadzone zgodnie z przyjętymi standardami bioetycznymi. Zarówno profesor, jak i jego zespół wykonują dodatkową pracę, prowadząc badania, które nie służą ich prywatnym interesom, ale szeroko pojętemu dobru publicznemu. Ich odkrycia mogą wpłynąć na poprawę jakości świadczonych usług, a nawet do ratowania życia pacjentów. Wynagrodzenie, które otrzymują jest prawomocne, bowiem powierzone zostały im dodatkowe obowiązki.*

- **ZADANIE 4**

★ Wybierz się sam lub z grupą do przychodni, szpitala lub innej placówki medycznej i sprawdź, czy znajdują się informacje na temat działań antykorupcyjnych. Możesz również skorzystać ze stron internetowych. Jeśli macie taką możliwość przeprowadźcie wywiad(y) lub ankiety z lekarzem (lekarzami), pielęgniarkami lub innymi pracownikami służby zdrowia (w tym z dyrektorami) na temat działań antykorupcyjnych prowadzonych w ich placówce.

- Zbierz materiały (możesz robić zdjęcia, notatki) i podziel się swoimi wynikami na forum klasy. Zastanówcie się wspólnie, czy działania, które prowadzą, są skuteczne i wystarczające. Zaproponujecie – jeśli to konieczne – co jeszcze można zrobić w ramach działań antykorupcyjnych.

Przykłady:

1. Na stronie Ministerstwa Zdrowia znajduje się zaktądka poświęcona działaniom antykorupcyjnym, w której można znaleźć odpowiednie wytyczne. Akcja "Korupcja szkodzi zdrowiu" była jedną z ostatnich kampanii prowadzonych na poziomie centralnym:

Materiały zostały opracowane w ramach projektu Nauka Obywatela, realizowanego przez Fundację Liberté! we współpracy z Lithuanian Free Market Institute w ramach programu Erasmus+ i przy wsparciu Atlas Network. Pełny zestaw materiałów dostępny jest na stronie: <https://naukaobywatela.pl/>

2. [Procedura antykorupcyjna Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie](#)
3. [Schemat działań antykorupcyjnych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Sosnowcu:](#)

Projekt [Krok 2.]

★ Przeprowadź wśród znajomych i rodziny badanie na temat korupcji.

1. Możesz przeprowadzić wywiady z kilkoma osobami (**badanie jakościowe**), układając wcześniej pytania. Pamiętaj, że wywiady należy nagrywać, po uprzedniej zgodzie respondenta. Opracuj wyniki z zebranego materiału, przedstaw wnioski. W badaniach jakościowych ważne jest słowo (to, co respondent mówi).

PRZYKŁADOWE PYTANIA OTWARTE

Czy kiedykolwiek wręczyłeś(aś)/przyjąłeś(ęłaś) łapówkę?

Czym dla ciebie jest korupcja?

Czy dopuszczasz sytuację, w której wręczenie łapówki będzie usprawiedliwione? Jakie to sytuacje?

2. Inaczej jest w **badaniach ilościowych**, gdzie istotne są liczby. Możesz wybrać tę metodę, czyli za pomocą narzędzia, jakim jest ankieta, sprawdzić na większej próbie osób (sprawdzić czym jest próba reprezentatywna lub próba nierepresentatywna). Opracuj ankietę, dobierz grupę docelową, opracuj wyniki i wyciągnij wnioski. W ankiecie możesz stosować zarówno pytania otwarte jak i bardziej powszechne pytania zamknięte (z kafeterią odpowiedzi).

PRZYKŁADOWE PYTANIA ZAMKNIĘTE

Korupcja w Polsce stanowi twoim zdaniem:

- a) poważny problem;*
- b) nie stanowi problemu;*
- c) dotyka pewne sektory*
- d) nie mam zdania.*

W których sektorach życia publicznego w Polsce korupcja jest powszechna:

- a) w szkolnictwie;*
- b) w służbie zdrowia;*
- c) w służbach mundurowych;*
- d) wśród polityków.*

Arkusz samooceny

★ **Wskazówka:** Uczniowie sami oceniają, czy są w stanie odpowiedzieć na poniższe pytania. Jeśli nie, powinni poprosić nauczyciela o dodatkowe wyjaśnienia, by móc w pełni zrozumieć omawiane zagadnienia.

Po tej lekcji uczniowie powinni potrafić:

Wymienić przyczyny korupcji w służbie zdrowia i omówić je z perspektywy pacjenta, lekarza oraz przedstawicieli biznesu (np. koncernu farmaceutycznego).

Pacjenci pragną otrzymać lepszej jakości świadczenie lub/i chcą skrócić czas oczekiwania świadczenie medyczne. Lekarze czują się bezkarni, ich pensje są zbyt niskie. Producenci leków chcą zwiększyć sprzedaż swoich produktów.

Wymienić konsekwencje korupcji w służbie zdrowia.

Wzrasta poczucie niesprawiedliwości społecznej; obciążenie dla budżetu państwa; wzrasta nieufność wobec lekarzy.

Podać przykłady działań antykorupcyjnych.

Wprowadzanie kodeksów etycznych; prowadzenie kampanii edukacyjnych; minimalizowanie biurokracji w systemie opieki zdrowia.

LIBERTÉ!

Lithuanian
Free
Market
Institute

Erasmus+

